

Landskab nr. 6—2025 Årgang 106

Ansv. redaktør
Christina Capetillo,
ph.d., arkitekt MDL MAA
Landskab
Peter Bangs Vej 30,
2000 Frederiksberg
Telefon: +45 22 64 38 21
E-mail: landskab@
landskabsarkitekter.dk

Redaktionsudvalg
Steen Bisgaard Jensen (forpers.),
Stefan Darlan Boris, Christian Kamp
Iversen, Mette Juhl Jessen,
Marina Rets, Line Stybe
Vestergaard, Lise Thorsen (suppl.)
Nordisk repræsentation:
Nita Koskiadhe, Finland;
Daniel Jakobsson, Island;
Maja Kozak Dehlin, Norge;
Niels de Bruin, Sverige

Grafisk tilrettelæggelse
Trefold

Korrektur
Tilde Tvedt

Oversættelse til engelsk
Dorte Herholdt Silver

Annoncer
DG Media as
Havneholmen 33, 1561 København V
Steen Håkansson
Telefon: +45 30 94 67 07
E-mail: steen.h@dgmedia.dk
www.dgmedia.dk

Abonnement
Receptionen, Akademisk
Arkitektforening
Telefon: +45 30 85 90 00
E-mail: subscription@
arkitektforeningen.dk
Online: [https://shop.
arkitektforeningen.dk/da/
35-abonnementer](https://shop.arkitektforeningen.dk/da/35-abonnementer)

Abonnementspriser 2025
I Danmark 1.446,00 kr. inkl. moms
og forsendelse.
Norden, Grønland og Europa
1.534,00 kr. inkl. moms og
forsendelse. Norge er undtaget
moms. Denne fratrækkes.
Øvrige udland 1.576,00 kr. inkl.
forsendelse.
Løssalg 200,00 kr. inkl. moms,
ekskl. porto.
Landskab udkommer 8 gange
om året.

Udgiver
Danske Landskabsarkitekter
Peter Bangs Vej 30,
2000 Frederiksberg
Telefon: +45 33 32 23 54
www.danskelandskabsarkitekter.dk
i samarbejde med Akademisk
Arkitektforening

Tryk
Specialtrykkeriet Arco, Skive
Medlem af Danske Specialmedier
ISSN 0023-8066
Landskab trykkes på papir, der
er godkendt til svanemærket
produktion, og trykfarverne er testet
til at kunne afsværes effektivt,
så papirfibre kan genanvendes
flest mulig gange til bl.a. nyt papir,
emballage og hygiejneprodukter.
Trykfarverne er blandt de mest
miljøvenlige, der findes på
markedet. Landskab folieres af
hensyn til skånsom postomdeling
og folien kan genanvendes.

Forside: *Nordlys i sameland*, 2004.
Foto: Kirsten Klein.

Flervejede landskabspraksisser 5 Multi-path landscape practices 6

Christina Capetillo

Sfærisk – Kirsten Klein 80 år 9

Line Kjær

Eftertidens landskaber 17

Emmy Laura Pérez Fjalland

Kunst møder skov – en ny genre vokser frem 23

Anders Busse Nielsen med bidrag af Sinus Lynge

Haverne omkring en helbredende kilde 32

Margrethe Holmberg

Hånden på stenen 39

Nané Køllgaard Pedersen

Ørnehøj – æstetiske erfaringer 41

Christina Louise Jørgensen

Det grønne hjerte pumper i de hollandske byer 45

Ida Svensson Levin

Mindeord: Tine Falkentorp 50

Charlotte Helsted og Jette Hansen-Møller

In memoriam: Kim Dirckinck-Holmfeld 54

Annemarie Lund

Bogomtale: Jord – fremtiden begynder her 60

Nicholas Dyakowski

Spørg biologen 58

DL Nyt 62

Det kompostmoderne samfundet

– samtale med Dag Jørund Lønning 64

Flervejede landskabspraksisser

Vi befinder os i en epoke, hvor flere dele af verden ikke kun taler om, men også handler på, hvordan vi ændrer den aktuelle ubalance mellem mennesker og andre arter. For kulturgeograf Emmy Laura Pérez Fjalland er det fx centralt at finde ud af, "hvordan der kan være plads til mennesket i landskabet på nye bæredygtige måder". Hun skriver om, hvordan nye landskaber kan udvikle sig, når vores fokus er på nye tilknytninger mellem mennesker og mere-end-menneskelige processer, og når vi accepterer, at udgangspunktet for landskabspraksisser er det ikke-statiske, det ustabile og har flere mulige veje.

En, der indgående kender til netop det foranderlige i landskaberne omkring os, er billedkunstner Kirsten Klein. Gennem næsten 50 år har hun boet på Mors i et knopskudt hus på en naturgrund, der skråner ned mod Dråby Vig. Arbejdet med fårene og køkkenhaven er en naturlig del af hverdagen, ligesom de daglige ture ud i landskaberne med et kamera i hånden. Det er sådan Kirsten Kleins atmosfæriske og tidløse skildringer af naturen opstår, og sådan hun indfanger det fælles hverdagslandskab omkring os med linjer af vindmøller og læhegn på tværs af landbrugsjordene: ved at opholde sig i dem, igen og igen. "Fra en altid indlejret og ydmyg position minder hun os om, hvordan vi alle er flettet sammen i klodens artsrige og flerstemmige væv", skriver kurator Line Kjær.

I Deep Forest Art Land har billedkunstnerne René Schmidt og Søren Taaning skabt en kunstskev, hvor forskellige landskabsrum er en prisme for at opleve og undersøge kunsten og til at forstå og værdsætte de forandringsprocesser, som udspiller sig i naturen og præger de kulturlag, vi tilfører den. Anders Busse Nielsen har sammen med de to billedkunstnere og EFFEKT udviklet en samlet landskabsplan for kunstskeven, der både styrker kunsten i naturen og giver skoven mere plads og medbestemmelse i et 100-årigt perspektiv. Kernen i arbejdet er den udendørs tilgang: "At være ude i landskabet, på stedet, under både den registrerende, analyserende og kreative idéudvikling er en faglig tradition, som er ved at forsvinde, men som er en nødvendighed (...)."

Når vi igen og igen opsøger landskaberne, forstår vi, at forandringer og forstyrrelser er "iboende og uundgåelige", som Fjalland skriver. Det gør os bedre til at "tænke og arbejde med 'verdesskabelse' i landskabspraksisserne (...)."

Den grønne trepart vil betyde mange flere nye naturområder i fremtiden. Arbejdet med *stedet som metode* skaber resiliente og flervejede landskabsformende praksisser – det får vi brug for.

Christina Capetillo

Multi-path landscape practices

In many parts of the world today, many are not only talking about but also act to change the current imbalance between humans and other species. The cultural geographer Emmy Laura Pérez Fjalland, for example, is engaged in finding ways to ‘make room for people in the landscape in new, sustainable ways’. She writes about how new landscapes can develop when we focus on new connections between humans and more-than-human processes and accept that the starting point for landscape practices is non-static and unstable aspects and that there are multiple possible paths to take.

One person with in-depth insight into the changing nature of the landscapes around us is the visual artist Kirsten Klein. For almost 50 years, she has lived on the island of Mors in the west of Jutland, on a natural sloping plot by Dråby Inlet. Tending to the sheep and the kitchen garden is a natural part of the daily routine, as are her excursions into the landscapes, camera in hand. This is how Kirsten Klein creates her atmospheric and timeless portrayals of her encounters with nature, capturing our shared everyday landscapes, with wind turbines and hedgerows traversing the farmland: by spending time there, again and again. ‘From an always embedded and humble position, she reminds us how we are all interwoven in the planet’s diverse

and polyphonic tissue,’ writes curator Line Kjær.

In Deep Forest Art Land, south of Herning, visual artists René Schmidt and Søren Taaning have created an art forest where landscape spaces act as a lens for experiencing and exploring art and for understanding and appreciating the processes of change playing out in nature and shaping the cultural layers we add. Together with the two artists and EFFEKT, Anders Busse Nielsen has developed a master landscape plan for the place that enhances the role of art in nature and gives the forest more room and say in a century-long perspective. The key is the outdoor setting: ‘Being in the landscape, on-site, during registration, analysis and creative idea development is a professional tradition that is disappearing, but which is a necessity (...).’

Repeatedly revisiting places and landscapes allows us to sense and realize that changes and disturbances, ‘are intrinsic and inevitable’, as Fjalland writes. It helps us ‘include “world creation” in our landscape practices (...).’

The Agreement on a Green Denmark is set to create many more new nature areas in the future. Embracing *place as method* lets us create resilient and multi-path landscape-shaping practices – we are going to need them.

Christina Capetillo